

ศิลปะ บนกระดานลานนา

วันนี้ไปรับไอหนาวสัมผัสหมอกจางๆ ยามเช้า ช่วงบ่ายจัดเวลาไปเยี่ยมเยือนโครงการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์อารยธรรมลุ่มน้ำโขง มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง (มฟล.) ซึ่งย้ายมาอยู่อาคาร D2 กว้างขวางกว่าเดิมทีเดียว มาคราวนี้ตั้งใจมาชมนิทรรศการ งานหัตถกรรมลานนา กับภูมิปัญญาศิลปบนแผ่นกระดาษ จัดแสดงผลงานหัตถกรรมกระดาษของ กฤตดนัย สมบัติใหม่ ชื่อเสียงอาจไม่โด่งดังขนาดเอ่ยชื่อแล้วเป็นที่รู้จักโดยทั่วกัน หากฝีมือนั้นต้องบอกเลยว่า โคตรเด่น แถมยังเป็นคนรุ่นใหม่ที่ยาวยังไม่ถึง 30 ปี แต่มี

ความเชี่ยวชาญในศิลปะการตัดกระดาษลานนาเป็นอย่างดี

พลวัฒน์ ประพัฒน์ทอง กล่าวถึงนิทรรศการครั้งนี้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของโครงการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์อารยธรรมลุ่มน้ำโขงหน่วยงานที่ได้ศึกษาศิลปวัฒนธรรมลุ่มน้ำโขงเพื่อเป็นฐานข้อมูลจากการค้นคว้าวิจัยเพื่อเป็นแหล่งค้นคว้า ร่วมกับ **กฤตดนัย สมบัติใหม่** ศิลปินและผู้เชี่ยวชาญด้านงานหัตถกรรมลานนา ดำเนินโครงการสำรวจงานหัตถกรรมลานนาและลุ่มน้ำโขง ตั้งแต่ธันวาคม 2559 - กันยายน 2560

ด้วยการลงพื้นที่สำรวจเพื่อเก็บข้อมูล

และภาพถ่ายในพื้นที่ 3 อำเภอในจังหวัดเชียงราย ได้แก่ อำเภอเมืองเชียงราย อำเภอแม่จัน และอำเภอแม่ฟ้าหลวง โดยเน้นไปทำงานหัตถกรรมกระดาษ ได้แก่ ปราสาหโคม ตุง เครื่องสักการะ ดอกไม้จันทน์ การฉลุกระดาษ และงานลวดลายกระดาษ ด้วยเหตุนี้ก่อนเข้าชมนิทรรศการเราจึงได้เห็นผลงานหัตถกรรมกระดาษเนื่องในพิธีกรรมทางศาสนาในประเพณีเทศน์เวสสันตระขนาดใหญ่โตโอฬารมาก เพราะจะใช้กระดาษสร้างสรรค์เป็นรูปช้างป้างัยนาเคนทร์ บนหลังช้างทำเป็นธรรมาสันทรงปราสาทมีที่นั่งสำหรับพระ ตกแต่งด้วยกระดาษสีตัดเป็นลวดลายมงคลสวยงาม งานช้างไม่ได้มีตัวเดียว ยังมีอีกตัวหนึ่งเป็นช้างป้างัยนาเคนทร์ทำมาจากฝ้ายประดับตุงกระดาษวางอยู่บนคานหาม พลวัฒน์อธิบายว่าเป็นสิ่งที่สร้างขึ้นในประเพณีเทศน์เวสสันตระ หรือ เทศน์แวสสันตร

“เทศน์แวสสันตระ เป็นประเพณีของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวป้าง หรือ ลัวะ ที่บ้านห้วยก้างปลา อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ลักษณะพิเศษในการทำเทศน์แวสสันตระ คือ การย้ายจักรวาลมาที่บ้านแล้วเทศน์ที่บ้าน บ้านเจ้าภาพจึงเป็นเสมือนกับสถานที่ศักดิ์สิทธิ์

ส่วนรูปช้างนี้ เป็นตัวแทนของช้างป้างัยนาเคนทร์ ช้างคู่บุญของพระเวสสันตรเพราะเกิดวันเดียวกัน เชื่อกันว่าเมื่อไปอยู่เมืองใดจะทำให้ฝนตกตามฤดูกาล พิธีพินธุธิญาหารงอกงาม หลังเสร็จพิธีแล้วเป็นธรรมเนียมว่าจะเผาช้างกระดาษทิ้ง เราไปผาติกรรมแล้วนำมาจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์” อาจารย์พลวัฒน์เล่าถึงช้างกระดาษขนาดโอฬารว่าได้มาจากอำเภอแม่จัน ขณะที่ช้างทำจากฝ้ายที่สร้างขึ้นในคติเดียวกันผาติกรรมมาจากลำปาง

กรุงเทพธุรกิจ

Krungthep Turakij
Circulation: 200,000
Ad Rate: 2,400

Section: วันอาทิตย์/-

วันที่: อาทิตย์ 12 พฤศจิกายน 2560

ปีที่: - ฉบับที่: 1110

Col.Inch: 240.07 Ad Value: 576,168

คอลัมน์: G.แกลลอรี: ศิลปะ บนกระดาษลันนา

หน้า: 6(กลาง), 7

PRValue (x3): 1,728,504

Clip: Full Color

ลายพระธาตุในปราสาท

“สำหรับงานตัดกระดาษ เป็นเรื่องวัฒนธรรมของลันนา ในลุ่มแม่น้ำโขงก็มีการตัดกระดาษที่จีนก็มี ลันนามีการตัดกระดาษที่มีลักษณะเฉพาะตัวเป็นงานตัดกระดาษแล้วคลี่ออกมาเป็นรูปร่างต่างๆ ใช้ในงานประเพณีต่างๆ

มีลักษณะเฉพาะเป็นความสวยงามอ่อนช้อยที่มาจากคติ ความเชื่อ เช่น หม้อปุณณะฆะ แสดงถึงความเจริญรุ่งเรือง เกิดจากการพับกระดาษแล้วคลี่ออกเป็นภูมิปัญญาที่สืบทอดกันมายาวนาน กตัตตณัย

เป็นคนรุ่นใหม่ที่กำลังหาวิธีการตัดกระดาษมาจากคนรุ่นเก่าแล้วนำมาฝึกฝนจนชำนาญ งานกระดาษบางชิ้นที่นำมาจัดแสดงในครั้งนี้ เกิดจากการพับกระดาษทีละส่วนแล้วใช้กรรไกรตัด บางชิ้นพับและตัดถึง 3 ครั้ง น่าสนใจมาก” อาจารย์กล่าว

สำหรับนิทรรศการ **งานหัตถกรรมลันนา กับภูมิปัญญาศิลปะบนแผ่นกระดาษ** จัดแสดงงานหัตถกรรมกระดาษแบบลันนาในรูปแบบต่างๆ ได้แก่ **ตุ่งช่อคางช้าง** ตุ่งกระดาษที่แขวนไว้แล้วทอดตัวยาวเหยียด

ลายหม้อปุณณะฆะ:

ลายสัตว์บริกัท

ปลายซึ่งลงพื้น จินตนาการส่วนบนสุดของตุ่งเป็นหัวช้าง มีการตัดแต่งให้ปลายเรียวแหลมมองดูคล้ายเป็นงวงช้าง มีบางส่วนที่ได้รับการตัดแยกออกมาเป็นงาช้าง

ผลงานตัดกระดาษเป็นรูปหม้อปุณณะฆะที่หมายถึง ความอุดมสมบูรณ์ ความเจริญงอกงาม ลวดลายดั้งเดิมที่นำมาจากลายจิตรกรรมหรือปูนปั้นตามวัดและโบราณสถาน สามารถตัดแต่งเพื่อนำไปประดับโคม

กรุงเทพธุรกิจ

Krungthep Turakij
Circulation: 200,000
Ad Rate: 2,400

Section: วันอาทิตย์/-

วันที่: อาทิตย์ 12 พฤศจิกายน 2560

ปีที่: - ฉบับที่: 1110

Col.Inch: 240.07 Ad Value: 576,168

คอลัมน์: G.แกลลอรี่: ศิลปะ บนกระดาษลันนา

หน้า: 6(กลาง), 7

PRValue (x3): 1,728,504

Clip: Full Color

ลวดลายการตัดกระดาษเป็นรูปต่างๆ

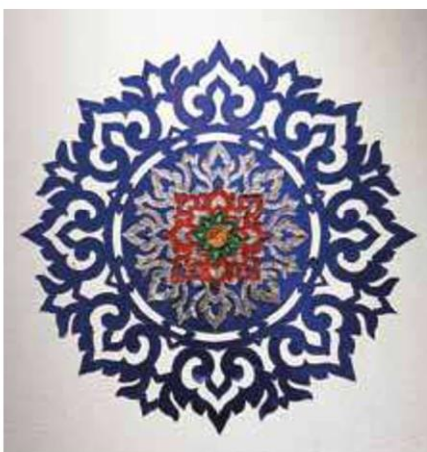
ลายดอกสามกลีบ

ตุ๊กเตวดา

ลายดอกประจำยาม

ลายแก้วชิงดวง

ช้างปึงจยนาเคนทร์ทำมาจากฝ้าย

หรือม่านกระดาษในชีวิตประจำวันได้ นอกจากนี้ยังมีลวดลายดอกสามกลีบ ตุ๊กเตวดา ลายสัตว์ปักษีพันธุ์ ลายแก้วชิงดวง ลายพระธาตุในปราสาท แสดงถึงความอ่อนช้อย และทักษะของผู้ตัดที่มีลีลาอ่อนช้อยน่าชมยิ่ง

ผู้สนใจศิลปะการตัดกระดาษลันนาสามารถแวะไปชมได้ที่ห้องนิทรรศการหมุนเวียนพิพิธภัณฑ์อารยธรรมลุ่มน้ำโขง อาคาร D2 มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ตั้งแต่วันนี้ถึงวันอาทิตย์ที่ 31 ธันวาคม 2560 สำหรับวันหยุดราชการ กรุณาแจ้งล่วงหน้า ที่โครงการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์อารยธรรมลุ่มน้ำโขง โทร.0 5391 7067-8 ♀

กรุงเทพธุรกิจ

Krungthep Turakij
Circulation: 200,000
Ad Rate: 2,400

Section: วันอาทิตย์/-

วันที่: อาทิตย์ 12 พฤศจิกายน 2560

ปีที่: - ฉบับที่: 1110

Col.Inch: 240.07 Ad Value: 576,168

คอลัมน์: G.แกลลอรี่: ศิลปะ บนกระดาษล่อนา

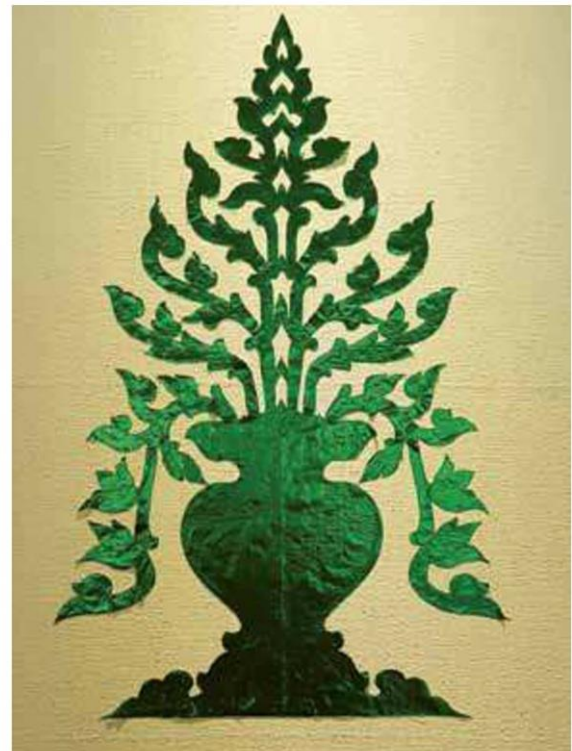
หน้า: 6(กลาง), 7

PRValue (x3): 1,728,504

Clip: Full Color

ลายเทพระสูเมรุ

ลายหม้อดอกไม้

ช่างปี่จัญนาเคนกร์ สร้างขึ้นด้วยกระต๊อตกแต่งด้วยศิลปะการตัดกระดาษแบบล้านนา
หลังช้างมีธรรมาส์สำหรับพระเทศน์